

Elektroprivreda Republike Srpske, sa svoje dve termoelektrane Gacko i Ugljevik, se nalazi pred velikim investicionim ciklusom. Za ispunjenje EU direktiva u modernizaciju postrojenja za zaštitu životne sredine potrebno je uložiti 140MEUR. ERS neće gasiti svoje termoelektrane već će kroz modernizaciju obezbediti njihov rad u skladu sa EU propisima. Čuvajući svoje termoelektrane koje zadovoljavaju lokalne potrebe ERS će zadržati bilansne viškove struje iz hidroelektrana za izvoz i nastaviti da podstiče lokalnu ekonomiju.

Set mera za smanjenje emisija sumpor-dioksida, azotnih oksida i čvrstih čestica čine predlog Plana za smanjenje emisija zagađujućih materija (NERP National Emission Reduction Plan) za EPRS Elektroprivredu Republike Srpske.

BiH NERP će predstavljati zbir pojedinačnih planova operatora velikih ložišta koji električnu energiju plasiraju u mrežu. Obaveze smanjenja emisija se odnose na sva velika ložišta.

Plan smanjenja emisija za EPRS, kao deo BiH NERP, implementira se od 1. 1. 2018. do 31. 12. 2027. i predstavlja postepeno smanjenje nivoa emisija od vrednosti propisanih LCPD u 2018. do nivoa propisanih IED u 2027. Za svaki blok, za svaku godinu i za svaku pojedinačnu zagađujuću materiju određuje se pojedinačni plafon emisija. Ukupan plafon emisija za ERS predstavlja zbir plafona za TE Ugljevik i TE Gacko.

Sekretarijat EnZ je dao saglasnost da se plafon emisije SO₂ za TE Ugljevik računa koristeći minimalni stepen odsumporavanja. Na taj način je dobijen veći plafon za TE Ugljevik i ERS. Pošto će TE Ugljevik smanjiti emisije na nivo koji propisuje IED, većim plafonom je omogućeno da TE Gacko ne mora do 2023. ulagati u odsumporavanje a procena investicionih troškova za TE Gacko je umanjena za oko 55 miliona KM.

Sekretarijat je omogućio fleksibilnost u implementaciji NPSE tako što je dozvoljeno da se projekti, za koje su do 1. 1. 2018. obezbeđena sredstva i pripremljen plan implementacije, smatraju implementiranim iako oprema nije fizički instalirana.

Primenom ovog plana, ERS će smanjiti emisije u 2027. u odnosu na 2014. godinu na sledeći način: emisije sumpor dioksida sa 131.027 tona na 7.277 tona; azotnih oksida sa 5.997 tona na 2.571 tonu i prašine sa 4.363 tone na 257 tona. Investicioni troškovi su procenjeni na 284 miliona KM, od čega na odsumporavanje odlazi 216 miliona KM. Uzimajući u obzir i operativne troškove, proizvodna cena električne energije u TE Ugljevik će se povećati za 20,06 KM/MWh a u TE Gacko za 4,11 KM/MWh.

Prema smernicama za izradu NERP, postrojenja za odsumporavanje dimnih gasova moraju ispuniti uslov da je granična vrednost emisija jednaka 400 mg/Nm³. Isti blokovi će do 2026. morati da smanje emisije SO₂ na 200 mg/Nm³ što odgovara zahtevima koje propisuje IED. Tehnički i ekonomski je neopravdano ispunjavati zahteve iz dva koraka tako da je odabrano rešenje dimenzionirano za ispunjavanje strožijih kriterijuma. Od Sekretarijata EnZ je

dobijena dozvola da se može primeniti minimalni stepen odsumporavanja za određivanje plafona emisija na bloku TE Ugljevik.

Striktni zahtev je da se do 2023. na blokovima TE u BiH smanji nivo emisija azotnih oksida na 200 mg/Nm³.

U TE Gacko radiće se rekonstrukcija prva dva polja postojećih elektrostatičkih taložnika, dok će treće polje biti zamijenjeno vrećastim filterom. Postojeći elektrostatički taložnik u TE Ugljevik bit će zamenjen novim.

U Republici Srpskoj postoje dvije termoelektrane sa dva velika postrojenja za sagorijevanje i isti broj turbo-generatorskih agregata. Obe termoelektrane kao gorivo koriste ili mrki ugalj ili lignit sa sadržajem sumpora koji varira od 0,9% u TE Gacko do 4,3% u TE Ugljevik. Trenutna vrednost emisija sumpor dioksida u ovim velikim postrojenjima za sagorijevanje iznosi 131.027 tona godišnje, odnosno 5.997 tona azotnih oksida i 4.363 tona emisija pepela. Analiza mogućnosti smanjenja emisija zagađujućih materija za ERS urađena je s obzirom na gornje granične vrednosti emisija (GVE) za sledeće scenarije:

- Scenario 1, u kome su gornje granične vrednosti emisija određeni primenom GVE prema direktivama LCPD i IED, u skladu sa Smernicama politike Sekretarijata Energetske Zajednice
- Scenario 2, u kome su gornje granične emisije za sumporne okside određene primenom minimalne stope odsumporavanja za obe TE, dok su za azotne okside i čestice primenjene GVE, kao u Scenariju 1 i
- Scenario 2a, u kome su gornje granične emisije za sumporne okside određene primenom minimalne stope odsumporavanja za TE Ugljevik, dok su za TE Gacko, kao i za azotne okside i čestice za obe elektrane primenjene GVE, kao u Scenariju 1.

Nakon sprovedenih tehničkih i ekonomskih analiza, ERS je odabrala kao najpovoljniji Scenario 2a.

Troškovi ulaganja u postrojenje za odsumporavanje iznose 216 miliona KM, troškovi postrojenja za denitrifikaciju iznose 28 miliona KM, dok filteri za čvrste čestice koštaju 40 miliona KM, što je ukupno ulaganje od 284 miliona KM.

Što se tiče dinamike ulaganja, postrojenje za odsumporavanje TE Ugljevik treba da bude gotovo do početka 2018, dok je za TE Gacko potrebno ugraditi ODG u 2024. Postupci denitrifikacije moraju biti sprovedeni za TE Gacko u 2019. i TE Ugljevik u 2020. Filteri za čvrste čestice moraju biti ugrađeni do početka 2018. godine.

U toku izrade plana predstavnici ERS su izneli stav da troškovi finansiranja Plana predstavljaju opterećenje za TE Ugljevik i u manjoj meri za TE Gacko, i da će uticati na povećanje ukupnih proizvodnih troškova, pre svega TE Ugljevik, i na taj način ugroziti

tržišnu poziciju elektrane. Zbog toga su predstavnici ERS pozvali nadležne institucije da pomognu u pronalaženju načina za finansiranje Plana.